

گوارش نلسون

ویرایش هفدهم

۲۰۰۴

ترجمه:

دکتر حسین اعرافی

دستیار تخصصی بیماریهای کودکان

دکتر محمود نوری شادکام

متخصص اطفال

زیر نظر:

دکتر سید احمد سیادت

فوق تخصص بیماریهای کودکان

استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلاش برای بهترین ...

نام کتاب :	بیماری‌های گوارش نلسون - ۲۰۰۴
تألیف :	Richard E. Behrman - Robert M. Kliegman
زیر نظر :	دکتر سید احمد سیادت
ترجمه :	دکتر حسین اعرافی - دکتر محمود نوری شادکام
ناشر :	مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده - نشر طبیب
طرح جلد :	هومن فولادقلم
حروف نگاری و صفحه‌آرایی :	محمد بهمنی
نویت چاپ :	اول - پاییز ۱۳۸۳
شمارگان :	۱۱۰۰ جلد
لیتوگرافی :	ندای دانش
چاپ :	مؤسسه چاپ سامان
صحافی :	اخوان طباطبائی
بها :	۴۹۵ تومان

دفتر مرکزی (اداری) : خیابان کریم‌خان زند - لیش میرزای شیرازی - شماره ۱۶۵

طبقه سوم شرقی - کدپستی ۱۵۹۷۹ - تلفن : ۹۰۹۰۸۸۸۰ (خط ۱۱) - دورنگار : ۹۸۸۰۹۸۸۰

کتابفروشی مرکزی : میدان ۷ تیر - ابتدای خیابان قائم مقام فراهانی - شماره ۵

تلفن : ۹۰۹۰۸۸۳۲ (خط ۱۱) - دورنگار : ۸۸۳۲۸۲۸۲

کتابفروشی شماره ۱ : بولوار کشاورز - خیابان ۱۶ آذر (۵۰ متر پایین‌تر از بولوار کشاورز)

ساختمان کتاب ۱۱۲ - کدپستی ۱۴۱۷۹ - تلفن : ۱۱۲۱۱۹۵۸۸ (خط ۹) - دورنگار : ۸۸۹۷۱۱۱۲

مرکز پخش : میدان انقلاب - لیش کارگر شمالی - ساختمان ۱۱۳۵ - طبقه هفتم

کدپستی ۱۳۱۷۹ - تلفن : ۲۵۲۵۶۶ (خط ۵) - دورنگار : ۶۶۹۵۲۲۷۷

WWW.teimourzadeh.com

E-mail: info@teimourzadeh.com

شابک ۵-۳۶-۰۰۴۲-۹۶۴

ISBN 964-420-036-5

مقدمه

استاد

بسم خدا

کتاب و مجلات نقش بسیار مهم و ارزنده‌ای را در امر آموزش علم پزشکی ایفاء می‌نماید در این رابطه در کشور ما تألیفات و ترجمه‌هایی وجود دارد که بسیار مفید می‌باشند. ترجمه بخش بیماری‌های گوارش نلسون که کتاب مرجع طب اطفال می‌باشد توسط همکار علاقمند و پرتلاش، آقای دکتر حسین اعرافی انجام و در ترجمه این بخش از کتاب امانت‌داری، صحت، دقت و سلیس بودن رعایت شده است. این کتاب ارزنده حاصل زحمات شبانه‌روزی این همکار گرامی می‌باشد، لذا مطالعه آن به کلیه همکاران بخصوص دستیاران رشته تخصصی کودکان توصیه می‌گردد. توفیق روزافزون ایشان را در راه خدمت به علم و جامعه پزشکی از دیدگاه ایزد منان خواستارم.

انشاءالله در آینده شاهد آثار ارزشمند دیگری از ایشان باشیم.

دکتر سید احمد سیادت

استاد دانشگاه علوم پزشکی تهران

بهار ۱۳۸۴

مقدمه

مترجم

بنام خدا

درسنامه طب کودکان نلسون، منبع اصلی طب اطفال است که حاوی تازه‌ترین مطالب ارزنده در این رشته می‌باشد. این کتاب طی سال‌های متمادی در دانشگاه‌های معتبر جهان تدریس شده است که چاپ ۲۰۰۴ آن آخرین پیشرفت‌های طب کودکان را شامل می‌شود. بدیهی است که تسلط به زبان اصلی کتاب بهترین راه درک صحیح مطالب متن اصلی کتاب می‌باشد ولی برای استفاده راحت‌تر همه خوانندگان مجتهد گوارش آن به فارسی ترجمه شده است. در این ترجمه سعی شده است که مطالب با رعایت امانت‌داری و حفظ متن اصلی ارائه شود که امیدوارم مورد توجه و عنایت همه علاقمندان به طب کودکان قرار گیرد. از همکاری تمام دست‌اندرکاران در ترجمه و چاپ تشکر می‌نمایم.

دکتر حسین اعرافی

دستیار تخصصی بیماری‌های کودکان

بخش اول - تظاهرات بالینی بیماری‌های دستگاه گوارش..... ۱۲

فصل ۲۸۶- پدیده‌های طبیعی دستگاه گوارش..... ۱۲

فصل ۲۸۷- علایم و نشانه‌های اصلی بیماری‌های دستگاه گوارش..... ۱۳

بخش دوم - حفره دهان..... ۲۵

فصل ۲۸۸- تکامل و اختلالات تکاملی دندان‌ها..... ۲۵

فصل ۲۸۹- اختلالات دندانی همراه سایر بیماری‌ها..... ۲۸

فصل ۲۹۰- بد بستن دهان..... ۲۸

فصل ۲۹۱- شکاف لب و کام..... ۳۰

فصل ۲۹۲- تظاهرات دهانی سندرم‌ها..... ۳۲

فصل ۲۹۳- پوسیدگی‌های دندان..... ۳۳

فصل ۲۹۴- بیماری‌های پریودنتال..... ۳۷

فصل ۲۹۵- ترومای دندانی..... ۳۸

فصل ۲۹۶- ضایعات شایع بافت‌های نرم دهان..... ۴۱

فصل ۲۹۷- بیماری‌های غدد بزاقی و فک‌ها..... ۴۳

فصل ۲۹۸- رادیولوژی تشخیصی در بررسی دندان‌ها..... ۴۴

بخش سوم - مری..... ۴۵

فصل ۲۹۹- جنین‌شناسی، آناتومی و کارکرد مری..... ۴۵

۲۹۹-۱ تظاهرات بالینی شایع و ابزارهای تشخیص..... ۴۷

فصل ۳۰۰- اختلالات مادرزادی آنژی مری و فیستول تراکنوازوفازیا..... ۴۸

۳۰۰-۱ آنومالی‌های مادرزادی: شکاف لارنگوتراکنوازوفاز..... ۴۹

فصل ۳۰۱- اختلالات انسدادی و حرکتی مری..... ۴۹

فصل ۳۰۲- اختلال حرکت..... ۵۰

فصل ۳۰۳- هرنی هیاتال..... ۵۱

فصل ۳۰۴- بیماری ریفلاکس گاستروازوفازیا..... ۵۲

۳۰۴-۱ عوارض GERD..... ۵۵

فصل ۳۰۵- ازوفازیت بدون بیماری ریفلاکس گاستروازوفازیا..... ۵۶

فصل ۳۰۶- پرفوراسیون مری..... ۵۶

فصل ۳۰۷- واریس مری..... ۵۷

فصل ۳۰۸- بلع اجسام خارجی..... ۵۷

۳۰۸-۱ اجسام خارجی مری..... ۵۷

۳۰۸-۲ بلع مواد سوزاننده..... ۵۹

بخش چهارم - معده و روده باریک..... ۶۰

فصل ۳۰۹- تکامل طبیعی، ساختمان و عملکرد..... ۶۰

فصل ۳۱۰- استنوز پیلور و ناهنجاری‌های مادرزادی معده..... ۶۲

۳۱۰-۱ استنوز هیپرتروفیک پیلور..... ۶۲

۳۱۰-۲ انسداد مادرزادی خروجی معده..... ۶۵

۳۱۰-۳	دوبلیکاسیون معده	۶۵
۳۱۰-۴	ولولووس معده	۶۵
۳۱۰-۵	گاستروپاتی هیپرتروفیک	۶۶
فصل ۳۱۱	آنترزی، تنگی و مالروتاسیون رودهای	۶۶
۳۱۱-۱	انسداد دئودنوم	۶۷
۳۱۱-۲	آنترزی و انسداد ایلئوم و ژژنوم	۶۹
۳۱۱-۳	چرخش ناقص روده	۷۰
فصل ۳۱۲	دوبلیکاسیون رودهای، دیورتیکول مکل و سایر بقایای مجرای امفالومزانتریک	۷۲
۳۱۲-۱	دوبلیکاسیون رودهای	۷۲
۳۱۲-۲	دیورتیکول مکل و سایر بقایای مجرای امفالومزانتریک	۷۲
فصل ۳۱۳	اختلالات حرکتی روده و بیماری هیرشپرونک	۷۴
۳۱۳-۱	انسداد کاذب رودهای مزمن	۷۴
۳۱۳-۲	بیوسیت عملکردی	۷۵
۳۱۳-۳	مکا کولون مادرزادی آگاندولیونیک (بیماری هیرشپرونک)	۷۶
۳۱۳-۴	سندرم شریان مزانتریک فوقانی (Wilkie syndrome, syndrome cast)	۷۹
فصل ۳۱۴	یا سندرم فشار به شریان مزانتریک به دئودنوم	۷۹
۳۱۴-۱	ایلئوس، چسبندگی، انواژیناسیون و انسداد قوس بسته	۷۹
۳۱۴-۲	چسبندگی ها	۸۰
۳۱۴-۳	انواژیناسیون	۸۰
۳۱۴-۴	انسداد قوس کور	۸۲
فصل ۳۱۵	اجسام خارجی و بزوارها	۸۲
۳۱۵-۱	اجسام خارجی در معده و روده	۸۲
۳۱۵-۲	بزوارها	۸۳
فصل ۳۱۶	بیماری اولسر پپتیک	۸۴
۳۱۶-۱	بیماری اولسر (پپتیک) ثانویه	۸۶
۳۱۶-۲	سندرم زولینگر-الیسون	۸۷
فصل ۳۱۷	بیماری های التهابی روده	۸۸
۳۱۷-۱	کولیت اولسروی مزمن	۸۹
۳۱۷-۲	بیماری کرون	۹۵
۳۱۷-۳	سندرم بهجت	۹۹
فصل ۳۱۸	آلرژی غذایی	۱۰۰
فصل ۳۱۹	گاستروآنتریت اتوزیتوفیلیک	۱۰۲
فصل ۳۲۰	اختلالات سوءجذب	۱۰۲
۳۲۰-۱	ارزیابی کودک مشکوک به سوءجذب	۱۰۳
۳۲۰-۲	سوءتغذیه مزمن	۱۰۷
۳۲۰-۳	اختلالات کبدی و سیستم صفراوی	۱۰۸
۳۲۰-۴	عقونت های رودهای	۱۰۹

۳۲۰-۵. نقص ایمنی	۱۰۹
۳۲۰-۶. سندرم قوس راكد (سندرم قوس كور يا رشد بيش از حد باكتری‌ها) ...	۱۱۰
۳۲۰-۷. سندرم روده كوتاه	۱۱۰
۳۲۰-۸. انتروپاتی حساس به گلوتن (بیماری سلیاک، سلیاک اسپرو)	۱۱۲
۳۲۰-۹. بیماری ایمونوپرولیفراتیو	۱۱۵
۳۲۰-۱۰. سایر سندرم‌های سوءجذب	۱۱۶
۳۲۰-۱۱. كمبودهای آنزیمی	۱۱۸
۳۲۰-۱۲. نقص جذب يا انتقال	۱۱۹
فصل ۳۲۱- گاستروانتریت	۱۲۲
فصل ۳۲۲- اسهال مزمن	۱۲۸
فصل ۳۲۳- درد شکمی راجعه در كودكان	۱۳۵
فصل ۳۲۴- آپاندیسیت حاد	۱۳۷
فصل ۳۲۵- موارد جراحی مقعد، ركتوم و كولون	۱۴۱
۳۲۵-۱. ناهنجاری‌های آنوركتنال	۱۴۱
۳۲۵-۲. شقاق مقعد	۱۴۴
۳۲۵-۳. آبسه و فیستول پری‌انال	۱۴۵
۳۲۵-۴. هموروئید	۱۴۵
۳۲۵-۵. پرولاپس ركتوم	۱۴۶
۳۲۵-۶. آبسه و سینوس پیلونیدال	۱۴۶
فصل ۳۲۶- تومورهای دستگاه گوارش	۱۴۶
۳۲۶-۱. اسهال ناشی از تومورهای ترشح‌کننده هورمون	۱۵۱
فصل ۳۲۷- فتق اینگوینال	۱۵۱
بخش پنجم - پانكراس برون ریز	۱۵۸
فصل ۳۲۸- جنین‌شناسی، آناتومی و فیزیولوژی	۱۵۸
۳۲۸-۱. ناهنجاری‌های آناتومیک	۱۵۹
۳۲۸-۲. فیزیولوژی	۱۵۹
فصل ۳۲۹- تست‌های عملکرد پانكراسی	۱۶۰
فصل ۳۳۰- اختلالات پانكراس برون ریز	۱۶۱
فصل ۳۳۱- درمان نارسایی پانكراس	۱۶۲
فصل ۳۳۲- پانكراتیت	۱۶۲
۳۳۲-۱. پانكراتیت حاد	۱۶۲
۳۳۲-۲. پانكراتیت مزمن	۱۶۵
فصل ۳۳۳- کیست كاذب پانكراس	۱۶۶
فصل ۳۳۴- تومورهای پانكراس	۱۶۷
بخش ششم - كبد و سیستم صفراوی	۱۶۸
فصل ۳۳۵- پدیده‌های طبیعی دستگاه گوارش	۱۶۸
فصل ۳۳۶- تظاهرات بیماری‌های کبدی	۱۷۴

۱۷۹	۱-۲۳۶. ارزیابی بیماران مشکوک به اختلال عملکرد کبد.....
۱۸۲	فصل ۳۳۷- کلتاز.....
۱۸۲	۱-۳۳۷. کلتاز نوزادی.....
۱۹۱	۲-۳۳۷. کلتاز در بچه‌های بزرگ‌تر.....
۱۹۱	فصل ۳۳۸- بیماری‌های متابولیک کبدی.....
۱۹۱	۱-۳۳۸. نقص ارثی کنژوگاسیون بیلی‌روبین.....
۱۹۳	۲-۳۳۸. بیماری ویلسون.....
۱۹۵	۳-۳۳۸. سندرم افزایش مس کبد.....
۱۹۵	۴-۳۳۸. سیروز کودک هندی.....
۱۹۶	۵-۳۳۸. بیماری ذخیره‌های آهن نوزادی (NID).....
۱۹۶	۶-۳۳۸. بیماری‌های متفرقه.....
۱۹۷	فصل ۳۳۹- هپاتیت ویروسی.....
۲۰۹	۱-۳۳۹. هپاتیت در نوزادان.....
۲۱۰	فصل ۳۴۰- آبسه کبدی.....
۲۱۱	فصل ۳۴۱- بیماری کبدی همراه با اختلالات سیستمیک.....
۲۱۴	فصل ۳۴۲- سندرم رای و ضایعات میتوکندریال کبد.....
۲۱۷	فصل ۳۴۳- هپاتیت خودایمنی مزمن.....
۲۲۰	فصل ۳۴۴- آسیب کبدی ناشی از داروها و سموم.....
۲۲۲	فصل ۳۴۵- نارسایی برق‌آسای کبد.....
۲۲۵	فصل ۳۴۶- بیماری‌های کیستیک کبد و مجاری صفراوی.....
۲۲۸	فصل ۳۴۷- بیماری‌های کیسه صفرا.....
۲۳۰	فصل ۳۴۸- هیپرتانسیون پورت و واریس‌ها.....
۲۳۳	فصل ۳۴۹- پیوند کبد.....
۲۳۶	بخش هفتم- صفاق.....
۲۳۶	فصل ۳۵۰- ناهنجاری‌های صفاق.....
۲۳۶	فصل ۳۵۱- آسیت.....
۲۳۶	۱-۳۵۱. آسیت شیلوز.....
۲۳۷	فصل ۳۵۲- پریتونیت.....
۲۳۷	۱-۳۵۲. پریتونیت اولیه حاد.....
۲۳۸	۲-۳۵۲. پریتونیت ثانویه حاد.....
۲۳۹	۳-۳۵۲. پریتونیت ثانویه موضعی.....
۲۳۹	فصل ۳۵۳- فتق دیافراگمی.....
۲۴۲	۱-۳۵۳. فتق سوراخ مورگانی.....
۲۴۳	۲-۳۵۳. فتق پارائزوفازیا.....
۲۴۳	۳-۳۵۳. اوانتراسیون.....
۲۴۳	فصل ۳۵۴- فتق ایی‌گاستریک.....
۲۴۳	۱-۳۵۴. فتق برش.....
۲۴۴	واژه‌یاب.....